

De kracht van interactie

Hoe interactie tussen de gemeenschap en vrijwilligers tijdens internationale vrijwilligersprojecten blijvend effect kan hebben

Theunis Sjoerd Elzinga

Just Development series

1. H. Jochemsen *red.* Ontwikkelingssamenwerking nieuwe stijl – Naar een christelijke visie
2. S. Polinder, E.J. Brouwer, H. Jochemsen *eds.* Family in Development: Hopes and Challenges
3. H. Jochemsen *red.* Van geven naar delen. Geef- en leefgedrag van christenen in Nederland
4. T.S. Elzinga. De kracht van interactie. Hoe interactie tussen de gemeenschap en vrijwilligers tijdens internationale vrijwilligersprojecten blijvend effect kan hebben.

De kracht van interactie

Hoe interactie tussen de gemeenschap en vrijwilligers tijdens internationale vrijwilligersprojecten blijvend effect kan hebben

Theunis Sjoerd Elzinga

Just Development Series

Uitgave van

in samenwerking met

De 'Just Development series' is een uitgave van Prisma, vereniging van christelijke organisaties in ontwikkelingssamenwerking, in samenwerking met Shaker Publishing. Met deze reeks beogen de uitgevers een toegankelijke en wetenschappelijk verantwoorde bijdrage te leveren aan de bezinning en het debat over mondiale samenwerking in ontwikkeling, met aandacht voor de inbreng van het levensbeschouwelijke, in het bijzonder het christelijke, perspectief. De reeks bevat zowel Nederlandse als Engelse uitgaven en is gericht op beroepsbeoefenaars in de sector in brede zin en geïnteresseerde betrokkenen.

De redactie bestaat uit:

Prof.dr. G. van Dijk

Prof.dr. H. Jochimsen

Vacancy

Copyright Shaker Publishing 2017

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978-90-423-0449-9

Printed in Germany.

Shaker Publishing B.V.

St. Maartenslaan 26

6221 AX Maastricht

tel.: 043- 3500424

fax: 043 - 3255090

[http:// www.shaker.nl](http://www.shaker.nl)

“Salma Hassan is 36 jaar en woont in Handeni, het gebied in Tanzania waar World Servants samen met Dorcas bouwt aan woningen voor de allerarmsten. Salma en haar vijf kinderen waren enkele jaren terug dak- en werkloos. Salma haar benen zijn vergroeid, waardoor zij niet kan lopen. Vanwege de handicap die Salma heeft, wilde niemand uit de gemeenschap haar en haar gezin helpen. In 2010 kreeg ze met steun van Dorcas en World Servants een nieuw huis. Deze stenen woning heeft Salma meer waardigheid gegeven en ze voelt zich meer gerespecteerd. Tijdens het project heeft ze haren ingevlochten van Nederlandse meisjes, waardoor mensen om haar heen anders naar haar handicap gingen kijken. Nu verdient ze zelfs de kost als kapster. Dit is slechts één voorbeeld van de kracht van interactie die binnen een project plaats kan vinden.” World Servants, 2012b: 14; World Servants, 2012c).

Woord vooraf

In november 2012 kwam ik voor het eerst over de vloer bij World Servants. Er was behoefte aan meer kennis over de totstandkoming van interactie tussen vrijwilligers en de lokale bevolking in de landen waar vrijwilligersprojecten plaatsvonden. Gedurende een stage van zeven weken kon ik een verkennend literatuuronderzoek uitvoeren naar de mogelijkheden voor interactie tijdens projecten. Dit resulteerde in februari 2013 in een vrij uitgebreid literatuuroverzicht (*'De kracht van interactie: een verkennend literatuuronderzoek naar de mogelijkheden voor cross-culturele interactie tijdens World Servants-projecten'*). Omdat het literatuuronderzoek aanleiding gaf tot vervolgonderzoek, besloot ik om ook mijn masterscriptie over dit onderwerp te schrijven. Die scriptie verscheen in januari 2014 onder de titel *'De kracht van interactie: hoe door middel van interactie tijdens World Servants-projecten een blijvend effect kan worden bereikt'*. Daarin kon ik verder ingaan op de materie en komen met concrete aanbevelingen voor de sector in het algemeen en voor World Servants in het bijzonder.

Omdat Prisma signaleerde dat er in de sector behoefte is aan die kennis over het resultaat van interactie tussen Nederlandse vrijwilligers en gemeenschappen in het Zuiden, heb ik op basis van mijn masterscriptie dit boek geschreven. Het boek is niet alleen het resultaat van literatuurstudie, maar ook van gesprekken, activiteiten en ervaringen binnen de sector en bij World Servants in de afgelopen jaren. Ik had namelijk het voorrecht om na de afronding van het onderzoek bij World Servants in dienst te kunnen treden om te blijven werken aan de implementatie van de aanbevelingen uit dit onderzoek, naast andere zaken die met de persoonlijke ontwikkeling van deelnemers aan de projecten te maken hebben.

Ondanks mijn betrokkenheid bij het onderwerp ben ik me altijd blijven realiseren dat dit onderzoek wetenschappelijk van aard is. Het onderzoek is geladen met beproefde sociologische theorieën en ik meen alleen aanbevelingen te doen die voortkomen uit die theorie. Lezers merkten op dat het onderzoek de ondertoon van een betoog heeft. Dat zie ik als een compliment, maar uiteindelijk spreekt de literatuur.

Zonder de hulp van een aantal mensen had dit boek een minder sterke inhoud gehad. Ik denk in de eerste plaats aan collega Willem-Jan van der Ven en aan Liesbet Heyse en Arie Glebbeek, die gedurende mijn scriptieperiode respectievelijk begeleider en referent waren vanuit de Rijksuniversiteit Groningen. Ik denk aan de collega's bij World Servants en aan alle vrijwilligers en andere betrokkenen die ik kon spreken bij workshops, presentaties, trainingen, evaluaties of andere bijeenkomsten en van wie ik iedere keer weer nieuwe lessen en inzichten kon leren.

Voor de totstandkoming van dit boek dank ik in het bijzonder Henk Jochemsen, die vanuit Prisma het belang onderkende van het uitbreiden van kennis op het gebied van dit boek en bij eerdere versies veel suggesties deed voor verbeteringen. Ik dank ook de mensen die bereid waren mee te lezen bij de totstandkoming van dit boek en met hun feedback de inhoud beter hebben gemaakt, zowel inhoudelijk als qua vorm.

Theunis Sjoerd Elzinga
Wolvega, 2013-2017
theunissjoerd@worldservants.nl

Inhoud

1. Achtergrond	11
Inleiding	11
Debat	12
Korte vrijwilligersprojecten	13
Effecten	14
2. Interactie	16
Definiëring	16
Mechanisme	16
Theorieën	18
<i>Contacttheorie & Structurele gelegenheidstheorie</i>	18
<i>Homophily</i>	20
<i>Leading by Example & Sociaal-cognitieve leertheorie</i>	23
<i>Verwachtingstheorie</i>	24
Rol van cultuurverschillen	26
Stabiele randvoorwaarden	28
3. Toetsing van aanbevelingen	30
Methode	30
Resultaten	31
Implicaties voor beleidsaanbevelingen	32
4. Adviezen voor beleid	33
Aanbevelingen	33
Ordering	53
Implementatie en evaluatie	54
Resultaat	54
Conclusie	55
Definities	57
Literatuur	60
<i>Bijlage: Effecten van internationale vrijwilligersprojecten op jongeren</i>	65